І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНСоюз: HEnderson 5-8740 Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 15. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го СІЧНЯ 1962 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 24, 1962 No. 15. VOL. LXIX.

ПРЕЗИДЕНТ СТВЕРДЖУЄ РІСТ ЕКОНОМІКИ; ПРОПОНУЄ ЗАХОДИ ДО ДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ

Вашингтон. — Президент Кеннеді в своєму економічному звіті ствердив, що економіка під час його однорічного урядування перемогла рецесію, яку він був застав в січні 1961-го року, і почала розвиватися в більшому темпі, як давніше. Президент одночасно запропонував Конґресові ряд заходів, щоб присілшити темп економічного розвитку. Президент з оптимізмом дивиться на економіку в цьому році, яка повинна так розвиватися, що крайова продукція мала б дійти до $570 більйонів, що було б $50 більйонів більше, як в минулому 1961-му році. Ріст економіки буде добрим засобом до поборювання великого відсотка безробітних. Президент здає собі справу з того, що не можна відразу зліквідувати того числа безробітних, яке тепер є, бо до цього треба б ще більшого темпа в рості економіки. Президент стверджує, що вдалося зліквідувати наслідки економічної знижки. В 1961-му році особисті прибутки кожного американця збільшилися (після заплачення податків) на $92, а прибутки фармерів збільшилися на $350. Президент висловв довір'я до американської валюти і сказав, що в 1962-му році не повинна збільшуватися інфляція. Кеннеді вірить, що і працедавці і робітники будуть дбати про те, щоб без дійсної економічної потреби не збільшувати цін і заробітних платень. Заробітні платні можна б збільшувати тільки тоді, коли б дійсно збільшилася продукція робітників. Щоб можна було втримати економіку на високому рівні, Президент предложив Конґресові такі три важливі проєкти: 1) Конґрес повинен ухвалити Президентові повновласть зменшувати всі особисті податки аж до 5% на протяг 6 місяців, щоб не допустити до економічної рецесії; 2) Конґрес мав би дати Президентові повновласть під час рецесії видати $2 більйони на публічні роботи, щоб дати працю незатрудненим. Президент міг би видавати ці гроші тоді, коли впродовж чотирьох місяців в трьох місяцях збільшилося б число безробітних на 1%; 3) Президент пропонує збільшити на 3 мільйони число тих робітників, що можуть користати з допомоги для безробітних, та поширити вкладки на безробіття на заробіток від $3 001 до $4 800. Коли уряд матиме такі засоби боротьби проти безробіття, твердить Президент, тоді можна бути певним, що проблема більшого числа безробітних буде з успіхом розв'язана.

Президент поставив перед економікою цієї країни чотири цілі: 1) Повне затруднення і втримання добробуту без інфляції. Нація не сміє позволити собі на це, щоб якась частина робітників була без праці. Тому в першу чергу треба змагати до того, щоб число безробітних, яке тепер становить понад 6.1% всіх робітних сил, зменшилось в найближчому році до 4%. 2) Треба змагати до того, щоб теперішнє збільшування економіки на 3.5% річно зросло до 4.5% в одному році. 3) Дати рівні можливості в затрудненні бідним, старшим, небілим, сезоновим імігрантам та упослідженим, щоб і вони користали на рівні з іншими з добробуту в цій країні. 4) Конче треба збільшити американський експорт, щоб дістати долари, на потрібні видатки у відношенні до закордонних держав без зменшування золотових резерв цієї країни як це було в попередніх роках. Президент вислав до Конґресу економічний звіт ще в суботу 20-го січня, бо до тієї дати згідно з законом з 1946-го року Білий Дім повинен переслати звіт про стан економіки. Але Конґрес не працював в суботу, тому цей звіт опубліковано аж в понеділок 22-го січня. Економічний звіт опрацювала тричленна Рада Економічних Дорадників, яка, на відміну з попередніми роками, опублікувала свої міркування ще і в окремому тексті, де вільніше висловлює погляди на економіку країни, ніж це зробив Президент в своєму звіті.

Конґрес прийняв економічну програму Президента згідно з партійним поділом

Члени Конґресу прийняли економічну програму Президента по партійній лінії. Провідник демократичної більшости в Сенаті сен. Майк Менсфілд називає Президентове звернення „конструктивним". Президент вірить в приспішене темпо розвитку економіки, казав сен. Менсфілд, і ставить перед нарід більшу ціль в економічній ділянці. І тому, на думку цього сенатора, „всі американці, без різниці на партійну приналежність, повинні об'єднатися для здійснення цієї програми". Демократичний віп в Сенаті сен. Гюберт Гомпфрі сказав, що зменшення податків і публічні роботи, — це „добрі засоби для поборювання економічної рецесії". Але не так оцінюють це звернення Президента республіканці, називаючи його „нереальним". Республіканський віп в Сенаті сен. Томас Кухел сказав, що не можна здійснити тієї програми. Президент домагається таких повновластей, що після їх ухвалення „Конґрес міг би йти додому, бо вся влада буде в руках Білого Дому". Сенатор-республіканець Джордж Д. Ейкен заявив, що він ніколи не буде голосувати за повновласть Президентові зменшувати податки. Подібно сказав і сенатор - республіканець Беррі Ґолдвотер: „В тій мінуті, коли ви дали повновласть в руки одної людини, ви знищили велику частину Конституції. Цілий цей плян є незгідний з Конституцією".

В АМЕРИЦІ

● **Спілка Транспортових Робітників** повідомила, що в неділю 4-го лютого почнеться страйк всіх залізничників, які працюють на двох найбільших залізничних компаніях Ню Йорк Сентрал і Пенсилвенія. Голова цієї робітничої організації Майкел Квілл заявив, що страйк не буде тільки в такому випадку, коли згадані залізничні компанії загарантують, що після об'єднання цих ліній не буде жадного звільнювання з праці робітників.

● **Родина Шелбі К. Дейвіса** з Ню Йорку пожертвувала для історичної катедри Принстонського університету в Ню Джерзі суму п'ять мільйонів долярів. Пан Шелбі К. Дейвіс в 1930-му році закінчив був із відзначенням історію на згаданому університеті і 20 років був головою дорадчої ради істориків - випускників цього університету.

● **В 1960-му році у ЗДА** народилося 4,257,860 дітей, з чого одна третина народилася в 24-ох містах, які мають по більше, як одному мільйонові мешканців. З цього виходить, що з кожним роком ЗДА стають країною переважно великих міст. Число дітей, народжених в метропопітальних районах від 1951-го до 1960-го року збільшилося на 31 відсотки, а в цілій країні цей приріст виносив тільки 15 відсотків.

● **Бюро перепису населення** стверджує, що в 1960-му році в цій країні було 2,700,000 більше жінок як чоловіків а в 50 років тому, в 1910-му році стільки саме більше було жінок від чоловіків.

КОНҐРЕС ЗДА ВІДЗНАЧИВ РОКОВИНИ ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Вашингтон. — Минулого понеділка, 22-го січня, обидві Палати Конґресу З'єдинених Держав Америки відзначили 44-ті роковини проголошення незалежности Української Народної Республіки вступними молитвами за український нарід та заявагами численних законодавців. Молитву в Сенаті провів український православний священик всч. о. Богдан Желехівський з Бавнд Бруку, після чого зголосили свої заявагі на тему проголошення української державної незалежности та її втрати внаслідок комуно - московської агресії сенатори Карлсон, Менсфілд, Дірксен, Кейс, Лавші, Дадд, Кітінґ та інші. Український Конґресовий Комітет заступав на цій врочистості, в неприявності його голови проф. Лева Добрянського, що в наукових цілях виїхав поза межі Америки, його касир Йосип Лисогір. Сесію Палати Репрезентантів започатковано в тому дні також молитвою за український нарід, яку провів український католицький священик всч. о. Йосип Федорик з Шенандоа. Конґресмен Флад з Пенсилвенії просив і одержав від спікера Палати годину часу на заваги на тему проголошення української державної незалежности та її втрати. Численні конґресмени прилучились до нього, виголошуючи свої заваги. УККомітет заступав на цих врочистостях ред. Вол. Душник.

Синьо-жовтий український прапор гордо звисає з балькону Ситі Гол в Джерзі Ситі, на якому зібралася група українських громадян, зокрема молоді. Прапор виставлено в неділю, 21-го січня 1962 року рано і також чергового дня, в понеділок 22-го січня. Американський прапор піднесений на щоглі побіч будинку.

Понад 2,000 осіб взяло участь у врочистих святкуваннях Роковин Української Незалежности в Гамілтоні

Гамілтон, Канада. — Цьогорічні відзначення роковин проголошення державної незалежности Української Народної Республіки, получене із 70-річчям українського поселення в Канаді, належить до найвеличніших імпрез, що записані в історії цього міста. Імпрезу влаштував місцевий Відділ Комітету Українців Канади з п. Наливайком на чолі. Цей Відділ КУК охоплює, крім Гамілтону, ще українські громади в сусідніх Грімсбі, Бурлінґтоні, Сейнт Кетрінс, Найяґера Фоллс, Фодерфорд, Берифорд, Престон і Ґалт. Понад 2,000 осіб взяли участь у величавому концерті, що відбувся в театрі Пелас в Гамілтоні в неділю, 21-го січня. Головним промовцем на цій академії був Йосип Лисогір, головний предсідник УНСоюзу та скарбник УКК. У мистецькій частині програми виступали збірний мішаний хор Гамілтону й околиць під диригентурою баритона - соліста Макара Сушка, солістка Марія Лисогір з нюйоркської міської опери, відома танцювальна група „Чайка" та інші. Проводив святом адв. Мирослав Перожак. З нагоди цих роковин та їх відзначення посадник Гамілтону Лойд Дж. Джексон підписав проклямацію, проголосивши нею цей день Днем Української Незалежности. Він також взяв участь в академії. Попереднього дня, в суботу 20-го січня, відбулося тут врочисте відзначення 70-річчя українського поселення в Канаді. З цієї нагоди відбувся в залях готелю Ройл Коннат бенкет з участю понад 500 осіб. Почесними гостями та головними промовцями на бенкеті були пані Елен Феркло, міністер громадянства й еміґрації, та посол Микола Мандзюк. Між гостями був посадник міста Джексон, гол. предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір з дружиною, відомий наш громадянин і діяч Гнат Поворозник, д-р М. Скаб та багато інших. Очевидці й учасники однодушні, що ці імпрези — бенкет в суботу і академія в неділю, належать до найвеличавіших, що їх записав український Гамілтон.

День Української Державности відзначено в Дітройті проклямаціями губернатора стейту Мишиґен і міста Дітройту

Дітройт. — В четвер дня 18 січня відбулося тут проголошення Дня Української Державности в стейті Мишиґен, що його доверщив губернатор Мишиґену Джан Б. Свенсон. Підписання відповідної декларації проходило в присутності віце - губернатора й 18-особової української делеґації з Дітройту, що її очолював місто - голова Метрополітального Відділу УККА Василь Довгань і адв. Степан Луцький, і до якої входила теж князівна („місс") Дітройту п-на Лопотяк. Того самого дня новий посадник міста Дітройту Джером Каванаґ проголосив День Української Державности на місто Дітройт в присутності української делеґації, очолюваної президентом Метрополітального Відділу УККА д-ром Григорієм Трендом й адвокатом Денисом Квітковським. В неділю дня 21 січня, в день святкування роковин Державности і Соборности, відбулося вивішення американського й українського прапорів на ратуші Дітройту. Церемонії вивішення доверщила радна міста Дітройт Маруся Бек в присутності понад 100-особової української делеґації, що її очолював заступник голови Метрополітального Відділу УККА п. Степан Віхар. Обидві великі американські газети в Дітройті „Дітройт Фрі Прес" і „Дітройт Нюс" надрукували повідомлення і фотографії з усіх цих урочистостей. В неділю 21 січня відбулася в Українському Народному Домі при вул Мартин теж урочиста Академія для вшанування роковин 22 січня з промовою д-ра Володимира Лисого і мистецькими виступами співачки сопрано Валентини Биковець та бандуриста Григорія Назаренка.

У Боффало проголошено урочисто День Української Незалежности

Боффало, Н. И. — В неділю 21 ц. м. відбулось в місцевому Ситі Голл урочисте проголошення Дня Української Незалежности на день 22-го січня. Акт проголошення підписав мейор міста Честер Ковал, який — після відчитання того акту українським студентом Богданом Бейгером — виголосив промову. Промовляли теж кол. комішенер переселенської акції Едвард О'Конор і конґресмен Талей Дульський. З деклямацією виступила тут народжена 15-річна українка Оля Вільчинська. Від українців Боффала дякував посадникові д-р Нестор Процик. Церемонію започаткувала пані Галя Пришляк відспіванням американського гимну. На тій церемонії була приявна поважна група місцевих українських громадян, здебільша голови і представники організацій. З'явились теж представники національних груп — польської, мадярської, естонської, литовської, латишської, хорватської, болгарської, македонської і албанської — з своїми прапорами. О год. 3 по пол. вивішено на Ситі Голлі український прапор.

В тому самому дні в православней церкві, старанням Товариства Прихильників УНР під головуванням інж. Вол. Дзюби відбулася Богослужба за померлих кол. президента УНР в екзилі А. М. Лівицького, 1 голови УНРади В. Іваницького, та перших двох голов Виконавчого Уряду Ісаака Мазепу й д-ра Степана Барана.

Вечером відбулась урочиста Академія з нагоди 44-х роковин проголошення Української Державности і 43-х роковин Акту Соборности, яку відкрив голова місцевого Відділу УКК д-р Михайло Лоза. Промову виголосив ред Іван Кедрин-Рудницький з Ню Йорку. Жіночий хор СУМА під орудою п. Андрія Мороза відспівав кілька пісень, пластунки виконали збірну деклямацію поеми Лесі Храпливої „Софійський майдан", а пані Ніля Стецьків віддеклямувала низку поезій Л. Черняхівської і О. Олеся, пов'язаних в один монтаж. Відспіванням Національного Гимну закінчено Академію. Сцену по-мистецьки оформив п. Маріян Борачок.

Роберт Кеннеді відмовився поїхати до Москви

Вашингтон. — Брат Президента, генеральний прокуратор Роберт Кеннеді заявив, що він не може прийняти неофіційних запросин від совєтського уряду і поїхати тепер до Москви, бо його плян подорожі був заздалегідь виготовлений і ніяк неможливо змінити його тепер. Однак — додав Роберт Кеннеді — він візьме під увагу відвідини Москви „у пізнішому часі". За газетними вістками, в минулий четвер Москва передала, неоприлюдненим способом запрошення Робертові Кеннеді включити у плян своєї подорожі по світу також Москву. Газетні коментатори вбачають в тому запрошенні бажання Совєтів використати нагоду для „злагіднення міжнародної атмосфери". Відмова Роберта Кеннеді прийшла після його розмови з державним секретарем Діном Раском безпосередньо перед відлетом державного секретаря на конференцію американських держав в Пунта дель Ести в Уруґваї. Генеральний прокуратор Роберт Кеннеді від'їздить 2 лютого до Японії, при чому він відвідає також Гонґ Конґ, Індонезію, Іран, Італію, Західню Німеччину і Голландію.

В Тибеті відбулися знову криваві бої

Ню Делі, Індія. — Згідно з повідомленням з Тибету, одержаним приватним шляхом, в окупованім комуністичним Китаєм Тибеті відбулися в дні 5 січня ц.р. криваві бої, у вислідї яких згинуло 240 осіб, в тому 90 комунокитайських вояків і яких 150 повстанців із племени Кгампа. Проходили ці бої в східньому Тибеті, 130 миль на південь від Татінґа. Як виходить з повідомлень, одержаних канцелярією Даляй Лями, що перебуває тепер на еміґрації в Індії, тибетські повстанці напали були на комунокитайські військові з'єднання, які верталися до Ляси з-над тибетсько-індійського кордону. Індійські урядові чинники заявляють, що вони досі не одержали підтвердження факту відбуття тих боїв.

Лет довкола Землі підполковника Ґленна відложений

Ковков Біч, Флорида. — Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація повідомила 22-го січня, що внаслідок технічних недомагань лет підполковника Джана Г. Ґленна знову відкладено на суботу 27 січня. Цей лет був запляновааний на 24-го січня, але він не відбудеться в тому дні, бо несправно функціонує система, яка постачає кисень до астронавтової кабіни і до нього самого, це значить до його астронавтичної одежі. Астронавт може віддихати тим киснем, що є в кабіні, або може користати з того, що йде просто до нього. Підполковник Ґленн мав летіти довкола Землі ще перед 25-го грудня 1961-го року. Пізніше дату його лету назначали були на 16-го січня, а після того на 24-го січня.

Свято Державности у Мюнхенській Громаді

Мюнхен, Німеччина. — (вл) Відзначення роковин проголошення самостійности і соборности України розпочала українська спільнота в Німеччині репрезентативним пресовим прийняттям, що відбулося 17-го січня 1962 в приміщеннях ресторану „Гаштанґ" при Віденській вулиці. Прийняття організувала Спілка Українських Журналістів, запрошуючи на нього журналістів різних національностей як також поодиноких пресових референтів Баварського уряду та німецьких і екзильних політиків. Разом з членами Спілки (25 осіб) в прийнятті взяли участь коло 60 журналістів і політиків. Між учасниками були заступлені німецькі, американські, грузинські, кавказькі, словацькі, польські, і інші часописи, радіостанції, установи, як також німецькі і американські пресові аґенції. В неділю, 21-го січня відбулася в Мюнхені святочна академія для українського громадянства і запрошених представників суспільно - громадських централь всіх заприязнених народів. В мистецькій програмі були, між іншим, виступ соліста Любомира Мацюка та деклямація нашої сеньйорки української сцени Наталії Дорошенко. Святочну академію влаштувала наша громадська централя в Німеччині — Центральне Представництво Української Еміґрації в Німеччині (ЦПУЕН).

СЕРЕДУЩА АМЕРИКА ПРОПОНУЄ СТВОРЕННЯ СПІЛЬНОГО ІЗ ЗДА ОБОРОННОГО ПАКТУ

Пунта дель Есте. — Під час конференції міністрів закордонних справ американських країн приналежних до Організації Американських Держав представники Центральної Америки виступили із пропозицією до ЗДА створити спільний оборонний пакт в області Караїбського моря для оборони перед евентуальною агресією. Конференцію міністрів закордонних справ скликано для обговорення і прийняття колективних дипломатичних й економічних санкцій проти Куби, яка загрожує все більше безпеці Західньої Гемісфери. Виступили центральні американські представники із своєю пропозицією після того, як виявилося, що немає багато виглядів на прийняття заплянованих санкцій, зокрема після того, як встановлено, що не буде потрібної більшости, значить, 14 або двох третіх усіх двадцять й один голосів членів Організації Американських Держав для їх переголосування. Водночас із цим міністри закордонних справ держав Середньої Америки попередили державного секретаря ЗДА Діна Раска, що вони вийдуть з конференції, якщо більшість південноамериканських держав заблокує пропоновану ними форму колективної акції проти кубинського режиму Фіделя Кастра. Пропозицію створення середньоамериканського оборонного пакту середньоамериканські країни мотивують відсутністю відповідних оборонних заходів в рямцях існуючої міжамериканської системи і заявляють, що, якщо на них не погодяться інші південноамериканські країни, то вони започаткують ці заходи самі в порозумінні із ЗДА. Вигляди на ухвалення санкцій проти Куби зменшились після того, як представники Гаїті заявили своє небажання встрявати в кубинську справу. Таке ставлення Гаїті й інших противних до встановлення санкцій проти Куби держав підриває практично усю міжамериканську систему і тому теж представники Арґентини й інших країн почали заходи для якогось залагодження теперішнього розриву. Між тим, як повідомлено з Гавани, Фідель Кастро виступив із попередженням, що Куба готова боронити збройно своє право до самовизначення і що вона відповість на санкції танками.

У Парижі виконано бомбовий атентат на подвір'ї міністерства закордонних справ

Париж. — На внутрішньому подвір'ї будинку міністерства закордонних справ у Парижі сильна годинникова бомба, перепачкована мабуть туди в раніших годинах, розірвала в минулий понеділок 22-го ц.м. вантажне авто, яким перевожено міністерські документи, при чому згинув один чоловік і було поранених 13 осіб. В частині будинку вилетіли вікна й були пошкоджені меблі. Від вибуху важко пошкоджено кілька сусідніх авт. Того самого дня вранці три озброєні люди схопили на передмісті Парижу парляментарного посла, де-ґолліста, лікаря д-ра Поля Мейнґю, але швидко потім поліція звільнила його й арештувала двох винуватців. Всі ці дії приписується підпільно-терористичній Тайній Військовій Організації французьких екстремістів. В містах Альжирі, Орані і Боні проголошено „стан небезпеки", який дозволяє поліції і війську переводити надзвичайні заходи охорони, забороняти рух приватних авт після 9-ої години вечора, зупинювати авта й ревідувати їх, переводити хатні ревізії й розшуки і т.п. Всі ці заходи робиться для поборювання діяльности правих французьких екстремістів, які, між іншим, в останніх днях перевели успішний наскок на військові станиці й склади і захопили багато зброї.

Філіппіни вернулися до вільної економіки

Маніля. — Інавґурований минулого місяця президент Діосдадо Макаспаґал відновив 21-го січня в країні вільну економіку, скасувавши контролю, яка зобов'язувала протягом останніх тринадцятьох років. „Ми зробили сьогодні два широких кроки на шляху загального розвитку, на шляху свободи, — заявив президент. — Контроля перешкоджала економічному зростові країни і була вічним джерелом хабарництва". В зарядженні президента Філіппін, схваленому Радою Центрального Монетарного Банку, сказано, між іншим: „Контроля чужої валюти скасована і всі банки можуть її продавати й купувати для потреб імпорту і інших цілей на вільному ринку. Вартість філіппінського пеза у відношенні до доляра буде встановлювана на вільному ринку, а не урядом, як то було досі. Офіційна вартість одного пеза дотепер становила півдоляра, на вільному ринку один доляр дорівнював 3.45 пезо і на чорному ринку — 4.30 пезо і вище. Філіппінська економічна місія повернулася з Вашингтону з $28,300.000 кредиту з Міжнародного Монетарного Фонду, який допоможе реалізувати фінансову програму президента після скасування контролі.

У СВІТІ

● **В столиці африканської держави Того Льоме** відбулася спроба атентату на президента цієї держави Сильвануса Олімпіо. Напасник намагався вдертися до спальні президента і пробував вискочити через вікно після того, як йому це не вдалося. Під час вискакування з вікна він був застрелений охороною резиденції президента Олімпіо. В грудні мин. року в Льоме було увязнено 18 осіб під закидом змови на життя президента. Того є найменшою незалежною державою в Африці.

● **Триденні наради членів НАТО**, що відбувалися в Атенах, закінчилися в неділю дня 21 січня ц. р. Головною темою нарад була справа допомоги для країн з нижчим стандартом життя таких, як Греція і Туреччина, що є теж членами НАТО. Представники Греції вимагали під час цих нарад створення спеціяльної комісії в цій справі.

● **В Београді** почалася кампанія з приводу альбанських шпигунів, які нібито проникають на терен Югославії для шпигунської і підривної роботи. Останніми днями застрілено на югославсько - албанському кордоні одного з таких альбанських шпигунів і в суботу 20 січня у Београді почався судовий процес проти цілої групи альбанських шпигунів.

● **Перша детонація атомової бомби в комуністичному Китаї** мала б відбутися протягом цього року. Таку заяву склав провідник демократичної більшости в Сенаті ЗДА сен. Гомфрі. Ця евентуальність базована на факті наявности багатьох китайських учених і дослідників, що працювали вже до другої світової війни і працюють далі й тепер в ділянці атомової енерґії.

● **Велика Британія продала** Індонезії ще в 1959 році два спеціяльні літаки для боротьби з підводними човнами. На майбутнє продаж літаків й іншого мілітарного виряду для Індонезії має бути обмежений, щоб не збільшувати напруження між Голляндією й Індонезією.

● **Грецька королева Фредеріка** прибула в неділю дня 21 січня з приватними відвідинами до Лондону у Великій Британії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
ФОНДОВАНО 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

З нагоди Січневих роковин

У понеділок 22-го січня 1962-го року сповнилося 44 роки з того часу, як український нарід своєю волею і силою самовизначився, законно проголосивши і фактично встановивши свою суверенну, ні від кого незалежну Українську Народну Республіку. Рік пізніше це самовизначення завершено актом злуки всіх українських етнографічних земель в одну вільну, суверенну і соборну Українську Державу.

Протягом багатьох років і в різних обставинах відзначаємо роковини цієї одної з найсвітліших подій української історії, аналізуючи розвиток, що її попередив, і причини, що призели до її брутального заперечення. Правда, сьогодні поділяють долю України й ті з її сусідів, які в те „врем'я люте" допомагали Москві шматувати Україну. Та це не може бути жадною потіхою. Натомість треба пам'ятати, що не всі вони ще й сьогодні збагнули трагедію своєї тодішньої політичної короткозорости і готові цю свою самогубну політику у відношенні до України повторити, якщо б тільки мали на це відповідну нагоду.

Тодішня трагедія України не тільки поширилася на десятки інших народів, але вже й загрожує дослівно всьому світові. А в цьому найгірше те, що на смерть загрожений світ ніяк не може збагнути тієї лекції, за яку так дорого заплатив і ще й досі платить український нарід. Виявлений недавно лист державного секретаря Діна Раска до голови конгресової комісії правил Говарда Смита в справі постійної конгресової комісії для поневолених націй з фразами про „історичну" і „традиційну" приналежність таких „районів", як Україна, до Росії, — дає переконливий на це доказ. Сьогодні Америка могла б на українському прикладі збагнути до найменших деталів усі трюки агресивної комуно - московської політики. Вона могла б на тому прикладі, як у великій книзі мудрости, пізнати кожний черговий крок большевицької агресії. Якби Америка, видаючи більйони долярів на піднесення своєї оборони та зв'язану з цим політику, подбала ще й про перевірку свого знання історії Східньої Европи, вона не потребувала б тривожитись своїм майбутнім. Тим часом вона, хоч у повітрі літає джетовими суперлітаками, а по воді й попід водою плаває атомовими човнами, на шляху пізнання східньоевропейської історії все ще, здається, тюпає з тачкою, до якої її прив'язали бодай півсторіччя тому всілякі сумнівної вартости „специ".

Нам, американським громадянам українського роду, мусить подвійно залежати на тому, щоб таку ситуацію змінити в найкращому інтересі самої Америки, як і України та всіх, хто любить волю. І треба признати, що в цьому напрямку зроблено вже таки поважний крок уперед, зокрема, коли мова про американську публічну опінію. Щорічні відзначування роковин 22-го січня молитвами в Конгресі та заявами законодавців, проголошування Днів Української Незалежности в багатьох стейтах і містах та українські прапори, побіч американських, на капітолях стейтів та ратушах міст і участь високих американських достойників у наших святкуваннях Січневих Роковин — це все прогрес, якого ніхто не може заперечити.

Що більше, публічна реакція на виявленого головою УККомітету проф. Л. Добрянським на радіопрограмі Діна Меніона і опісля в пресі листа Діна Раска до конгресмена Смита, також — виходило б — не залишилася без наслідків. Маємо бо в руках фотокопію другого листа державного секретаря Раска до конгресмена Смита, датованого днем 27-го грудня 1961-го року, в якому дослівно сказано:

„Пане Голово! Дійшло до моєї уваги, що деякі уступи в моєму листі до Вас з 22-го серпня 1961 р. відносно встановлення пропонованої спеціяльної конгресової комісії для поневолених націй цитовано як доказ, що цей уряд зменшує свою підтримку для національних аспірацій меншинних народів СССР. Немає зміни в давно встановленій політиці Уряду З'єдинених Держав відносно народів СССР. Як у минулому, Уряд З'єдинених Держав продовжує підтримку справедливих аспірацій всіх народів СССР, без намагань перерішувати політичні влаштування, що їх могли б хотіти ці народи, якщо вони мали б право вільного вибору. Мій лист з 22-го серпня 1961 р. не означав будь-якої зміни в цій політиці, а призначенням цього листа є потвердити знову продовжування такої політики, як це з'ясовано вгорі..."

Що може означати цей другий лист державного секретаря Раска? Поперше, він означає, що загальне невдоволення його висловами в попередньому листі таки дійшло до його відома і що він тієї критики не злегковажив. Коли ж мова про самий зміст другого листа, то й він не відбігає далеко від першого, хоч у ньому вже не повторюється нісенітниць про „історичну" чи „традиційну" приналежність і нікого не називається „районом". Проте, при добрій волі можна добачити в цьому листі бодай намагання „вийти з лицем" із тієї незручної ситуації, яку створив своїм змістом, власне своїми висловами попередній лист, а в державній політиці це — поважний поступ.

В кожному разі другий лист Діна Раска тільки заохочує до постійного та невпинного слідкування за таким розвитком та до кожночасної масової і рішучої акції проти всього того, що ми вважаємо за зле та шкідливе для Америки, бо з нею тісно зв'язана сьогодні воля всіх, однаково вільних, як і поневолених народів. Наші січневі роковини дають для цього окрему добру нагоду, а наша всебічна підтримка Українського Конгресового Комітету та його кожночасної діяльности, зокрема наші пожертви на цілі Українського Народного Фонду, що є базою праці УККомітету, будуть бодай тими краплинами, що частим падіанням вижолоблюють навіть найтвердіший камінь.

Зловлені на гарячому

В ушах усього світу звучать ще й досі вигуки обурення Нікіти Хрущова з приводу зістрелення над Свердловськом американського розвідувального літака У-2 з пілотом Френзісом Гарі Пауерсом і з апаратурою для фотографування терену з великої висоти, биття кулаком Хрущова по столі під час „верхівної" наради в Парижі і зірвання ним цієї конференції з приводу цього „обурливого", мовляв, акту порушення совєтської суверенности. З цього погляду зрозуміла сьогодні розгубленість болгарського комуністичного уряду після невдачі проведеного ним, без сумніву на доручення московської шпигунської централі, розвідувального лету над ракетними базами ЗДА і НАТО в Італії.

Справа із болгарським летуном Соляковим конкретна і промовиста. Прилетів Соляков над італійську територію не сам, але, як виявив радар, в супроводі трьох інших розвідувальних літаків, на спеціяльно пристосованій для розвідувальних летів совєтській машині МІГ-17. Пролетівши над летунськими базами в Барі та Бріндізі і, мабуть, сфотографувавши їх, Соляков полетів у напрямі секретної ракетної бази поблизу Акваліви деллє Фонте в Південній Італії. Знизившися там, щоб сфотографувати цю базу, і не маючи можливости втриматися довше на цій висоті, Соляков розбив свою машину об верхи дерев і поранив при цьому голову й руку. Про те, що його лет не відбувся для самого тільки тренування, доводить не тільки наявність модерної апаратури для фотографування терену та мілітарних об'єктів, й іншого знаряддя для авіяційного шпигунства, але й факт, що його літак був озброєний 37-міліметровою гарматкою. Фотографована Соляковим база є одною з найважливіших ракетних баз на терені Італії: на ній заінстальовано яких 30 ракет типу „Юпітер", що, випущені на територію Совєтського Союзу, можуть досягнути не тільки Україну, але й Москву.

Не пересуджуючи висліду слідства вже нині можна ствердити, що шпигунську мету лету Солякова підтверджують теж розгублені намагання болгарського комуністичного уряду заперечити будь-які шпигунські інтенції болгарського летуна-шпигуна, а, з другого — несподівані й неймовірні заяви самого Солякова, що він прилетів до Італії з метою... вибрати волю і прохати там права азилю. Одне й друге виснення досить фантастичні і неймовірні. Відбувався лет Солякова над італійськими базами за найкращої погоди, в сонячний день і при безхмарному небі. І тому „вияснення" болгарської місії в Римі, що це внаслідок „поганої погоди" і „супротивного вітру" літак Солякова опинився над Італією і до того ж в околиці секретної бази, не витримує ніякої критики. Так само не витримують критики й дальші „вияснення", що Соляков надто молодий і недосвідчений для розвідувальних летів, а його машина МІГ-17, мовляв, не була пристосована до далекосяжних летів. Щождо спроб Солякова виступати тепер в ролі політичного втікача, який нібито летів, щоб добути право азилю в Італії, то годі йому повірити, що „азилю" міг він шукати поблизу секретної ракетної бази... Зрештою, італійські пресові коментатори слушно підкреслюють, що за політичних утікачів деколи видають себе совєтські і „народно-демократичні" летуни, коли трапляється їм якась аварія над чужою територією і вони примушені приземлюватися.

Зловлення на гарячому болгарського комуністичного шпигуна матиме ту користь, що воно не тільки виявить перед світом наявність постійного совєтського повітряного шпигунства, але й ще раз розкриє всю перфідію хрущовського обурення з приводу афери з американським У-2.

$ 12 БІЛЬЙОНІВ НА НАУКОВІ ДОСЛІДИ

З урядових проєктів на 1963-ий фінансовий рік, який починається 1-го липня цього року, видно, що уряд ЗДА плянує видати на наукові досліди $12 365 000 000. Це — рекордово велика сума, призначена на наукові і технологічні досліди, зокрема такі, як дослідження всесвіту - універсу і глибин земної кори.

Найбільші витрати запроєктовані на здійснення космічної програми. Першим етапом в цій ділянці буде подорож на Місяць після того, як перші астронавти з успіхом облетять Землю. Сюди належать також сконструювання метеорологічних та комунікаційних сателітів. Крім того треба продовжувати основні наукові досліди та розвивати технологію, щоб чисто наукові осяги можна було використовувати для практичних потреб при дослідженні космічних просторів.

Крайовій Аеронавтичній і Космічній Адміністрації уряд проєктує видати в 1963-му році $2.4 більйона. Крім цього уряд хоче, щоб Конгрес признав $3.8 більйона на непередбачені потреби в найближчому фінансовому році. Досліди у зв'язку з летом людини на Місяць запроєктовані дуже широко, бо йде тут не тільки про самий лет людини на цю плянету, але також про загальне дослідження проблеми пізнання всесвіту.

З цих дослідів маємо довідатись багато дечого нового не тільки про нашу сонячну систему та більйони інших сонячних систем, які творять так званий Чумацький Шлях (Молочну Дорогу), але також здобути докладніші відомості про нашу Землю, атмосферу, водні простори і погоду, що має таке велике значення для людей.

Метеорологічні сателіти мають відіграти дуже велику ролю в передбачуванні погоди. Сателіт „Тайрос ІІІ" вже передає інформації про гурагани, — як і де вони зроджуються і поширюються. Опрацьовується новий тип такого сателіта — т. зв. „Німб", який — після випробування — плянується випродукувати в значному числі, щоб можна було з великою докладністю передбачати зміни погоди.

Великі суми призначено на досліди в галузі сільського господарства. Президент заявив, що американське фармерство мусить не тільки втримувати високий життьовий стандарт нашого населення, але й допомагати урядові здійснювати свої міжнародні зобов'язання. Наукові і технологічні досліди сприятимуть тому, щоб американське сільське господарство з меншим числом робітників давало більшу кількість продуктів. Зокрема досліди йдуть в тому напрямку, щоб можна було консервувати харчі на довший протяг часу.

Уряд призначив $1 024 000,-000 на медичні досліди, що мають піднести загальний стан здоров'я населення ЗДА. Тут треба зазначити, що уряд призначив на медичні досліди більше як три п'ятих частини всіх тих сум, які в ЗДА видається на цю ціль.

На загальні основні досліди призначено $1 600 000 000. Цими грішми в більшості диспонуватиме Крайова Наукова Фундація, що є головною урядовою агенцією для цієї ділянки. З цієї поважної суми вона витратить аж $164 мільйони на модернізацію дослідницьких можливостей.

Уряд має видати в найближчому фінансовому році на досліди загальну суму $12.-365 000 000. Це — сума, яка перевищує державні бюджети деяких, навіть не малих країн. Але витрати на досліди — добра інвестиція, яка завжди приносить високі відсотки!

СУЧАСНА ТЕХНІКА НА ФАРМАХ

Швидкий розвиток технології, а особливо дедалі ширше вживання сільськогосподарських машин — найбільш відома характеристика американського фармерства. З'єдинені Держави подвоїли виробництво харчових продуктів і сировини в порівнянні з продукцією, яку мали вони двадцять п'ять років тому, а число фармерів знизилось за той час до двох третин.

Технічна допомога фармерам особливо помітна в Каліфорнії. Наприклад, власники великих фарм мають там літаки і відповідними хемікаліями оббризкують засіви з повітря, як засіб боротьби із сільськогосподарськими шкідниками. Власники менших фарм можуть винаймати гелікоптери для посіву, оббризкування чи й збирання врожаю.

Візьмім для прикладу старий ручний спосіб прополювання рижу, коли на один акр треба було 900 людино-годин. Тепер у Каліфорнії, де виконують усю роботу машинами, фармер дістає такий самий урожай рижу, витрачаючи лише сім з половиною людино-годин на акр.

Щораз більше входить в практику транспортування продуктів у великих кількостях. Молоко, наприклад, перевозять до розливних пунктів у великих цистернах. Зерно засипають у великі вантажні машини або в вантажні вагони як пісок.

Електрика працює краще й дешевше, ніж людина. Електричний струм на півтора цента може виконати таку саму працю, як людина, працюючи 24 години. Електричні машини орють, сіють, полять, здобрюють землю, збирають урожай, доять корів, годують тварин і сортують овочі відповідно до їх розмірів і зрілости.

Овочі й горіхи збирають тепер з спеціяльних башт на колесах або струшують з дерев, а потім збирають з допомогою вакуума - всмоктувача. Для таких видів праці, які не можна виконувати машинами, як ось збирання винограду, томатів або кавунів, є різні прилади, які облегшують працю. Наприклад, машина з довгими крилами, на яких робітники можуть лежати, збираючи продукти, поки ця машина поволі котиться поміж рядами рослин.

Хемія також багато допомагає фармерам. Насіння перед посівом обробляють хемічно проти хвороб, шкідників і бур'янів. Збирання врожаю може бути розтягнене на цілий рік оббризкуванням рослин хемікаліями, що сповільнюють або прискорюють їх ріст. У майбутньому хеміки сподіваються давати рослинам всі хемікалії, що їх вони потребують, щоб рости й давати врожаї в будь-якій частині світу, незалежно від клімату.

Це все — вигоди, про які мріють сільські господарі в цілому світі. Фармерські методи йдуть нога в ногу з загальним прогресом.

Американська Рада

ТРАГЕДІЯ СОВЄТСЬКОГО ЮНАКА

Молодий чоловік пішов на станцію, щоб лягти під поїзд. Його зломило горе...

„Це було перше в житті справжнє, велике нещастя — смерть мого кращого друга, матері. Я залишився сам-один, без близьких, без друзів, без даху над головою. Якось усе відразу звалилось... І все на одну людину. Я мучився, а ніхто нічого не завважив, не спитав, ніхто не проявив співчуття до мене..."

Поїзда довго не було. І молодий чоловік чекав, дивлячись на рейки.

„Наче в мряці, я почув його голос, простий, ласкавий, доброзичливий:

— Ви втомилися, ви нездужаєте, — казав він. — Ходім погуляємо, молодий чоловіче.

І він повів мене...

І треба ж так, — продовжує в своєму незвичайному листі до московських „Ізвєстій" актор Василь Душкин, що врятував мене не випадковий перехожий, не лікар, не залізничник, не міліціонер. Це був священик місцевої церкви, отець Олександер"..

Зацитувавши цього незвичайного листа, совєтський журналіст А. Васинський пише:

„Все перевернулось в душі Василя. Священик врятував його від смерти, священик сказав слова, яких йому ніхто не сказав. І якось раптово, з почуття вдячности, людину захопила любов до священика, віра в Бога (це слово пише він з малої букви — В. С-ко). Вона, немов хвиля, понесла його десь, і це було приємне і хороше йому. По якомусь часі Василь став монахом..."

Що ж, скажемо ми, віра в Бога — незнищенна. І цей випадок, коли молодий совєтський громадянин, актор, вихованець режиму, відрікається всього, що защепили йому комуністичні вчителі - виховники, і звертається душею до Бога, свідчить тільки про те, що десятиріччя большевицького богоборства нової, совєтської людини не створили, віри з душі народу не витруїли. Факт дуже показовий і, очевидно, не поодинокий. І саме тому в московському офіціозі „Ізвєстіях" з 13-го січня ц. р. порушено цю болючу тему.

Журналіст Васинський, якого покликано „розвінчати" віру в Бога в очах бувшого актора і йому подібних, сплюжити Церкву і священство, береться до цього, як бачимо, дуже обережно і здалеку. Він признає, що „релігія дала Василеві віру в Бога взаміну утраченої віри в людей. Церква не тільки врятувала його від смерти, але й обіцяла йому більше: безсмертя на небі і зустріч в майбутньому з померлою матір'ю. Але, додає він, „релігія не приносить реального добра, вона тільки потішає, співчутливо киває головою... Блага релігії — це блага в уяві, і їй нічого не коштує „робити" їх..."

А які блага приносить людині атеїзм - комунізм?

І на це дає відповідь совєтський журналіст:

„Наше добро — це нові квартири, нові школи, велика правда нашого життя".

А яка то „правда" пише він далі:

„Комуністичну ідеологію створили не тільки економічні процеси, але й людські почуття. Її зродила любов до людей, ненависть до рабства, мрії про свободу, рівність, братерство. Життя справжніх комуністів — це трагічні й радісні історії вірности і любови до людей".

Як „найсвітліші" зразки справжніх комуністів - людинолюбців, наводить совєтський журналіст Маркса, Леніна, Горького і якогось Полюса Фучика, який перед стратою нібито освідчився в любові до людства такими словами: „Люди, я любив вас."

Совєтський журналіст - моралізатор говорить явну неправду: він напевно сам добре знає, що Карл Маркс був сухим теоретиком - егоїстом, який людство уявляв собі лише як абстрактну „масу" — об'єкт для реалізації своїх економічних теорій. Він не може не знати, що з волі „людинолюбця" Леніна згинули мільйони людей розстріляних, повішених, виморених голодом в ім'я ілюзорного щастя майбутніх поколінь. Він мусить знати, що „великий гуманіст" Горький, це той, хто в чорні дні єжовщини не завагався виступити із закликом до чекістів: „Якщо ворог не піддається, його знищують!" Він пише про якогось Фучика, але замовчує свідомо Сталіна, найсправжнішого з комуністів, який за понад два десятки років в ім'я прийдешнього людського щастя вимордував 30 мільйонів живих людських істот. І коли вже згадувати справжніх комуністів, то як же замовчати Троцького, Дзержинського, Молотова, Кірова і всіх інших, що по коліна в крові будували комунізм в ім'я того ж таки людського щастя.

Бо, як сказав один мудрий філософ, комунізм — це ідеологія ненависти і заздрости, породжена жадобою помсти, а визначні теоретики соціялізму це були здебільша невдахи в особистому житті, люди, опановані комплексом згірдливости й презирства до конкретної живої людини.

Невдячне завдання взяв на себе совєтський журналіст — протиставити християнській любові до ближнього штучно плекану тепер у коекзистенційних большевицьких лябораторіях „комуністичну любов" до ближнього, — любов, про яку ніхто з „клясиків марксизму" в своїх розправах ніколи не згадував, бо йшло їм не про любов, а про розпалювання в народах взаємної ненависти, про клясову боротьбу, в якій мають згинути всі ті, що стоять на дорозі до тріюмфу їхніх маніякальних ідей. І тому, як же фальшиво, як неприродньо, наче вкрадені і живосилом перероблені з церковної проповіді, звучать ось такі слова совєтського пропаґандиста: „Любов перетворює люблячих і люблених. Любити людей такими, які вони є, значить робити їх такими, якими вони мають бути, — гідними комунізму". Чи не дивина — читати отаке в московських „Ізвєстіях"?

Занадто небезпечну для режиму тему порушила центральна совєтська газета, щоб на цьому місці урвати. Отже, мусить бути „гепі-енд"! І він приходить в дусі соціялістичного реалізму:

Василь, — пише совєтський журналіст, — ходив, як монах, по парафіях і монастирях. Спостерігаючи життя духовенства, він втрачав свою віру. Сумніви щораз більше охоплювали його душу. Він дедалі більше розумів, що „боротися треба за земне щастя, за вселюдський ідеал тут, на землі — боротися за комунізм..."

Отут, власне, і „гепі-енд": в Симферополі Василь випадково зустрівся з трьома членами партії — Коротковим, Хрипуновим і Тропані — по- зідав їм про всі свої сумніви, і ці „добрі совєтські ангели" допомогли йому влаштуватися в обласному кримському театрі. Василь розірвав усі зв'язки з Церквою і почав нове, „щасливе життя під сонцем хрущовської конституції". „Так протиставиться релігійному злу комуністичне добро", — закінчує свою наскрізь фальшиву, незграбну і непереконливу статтю А. Васинський.

В. С-ко

НА ВИХОВНІ ТЕМИ

„Твіст" і ми

Новий танок „твіст", що претендує на популярність серед американської молоді, — став темою жвавих і контроверсійних коментарів американської преси. І хоч не бракує голосів осуду того танку, не маємо сумніву, що, як і „рак-енд-рол", „твісту" буде прийнятий в програму молодечого життя не тільки на американському континенті, а й далеко поза ним. Про це потурбуються ті, що мають гроші і можливість використовувати засоби пропаґанди — радіо, телевізію, кіно. Живемо бо в країні непередбачених можливостей і „сюрпрайзів". Як же ми, українські батьки, мусимо реагувати на той — „твіст"?

На колір і смак, як кажуть, тяжко знайти товариша. Найтяжче його знайти між батьками і дітьми в царині танків і музики. Також у більшості американських родин, як це ствердив один із експертів, у цій ділянці існує великий антагонізм. Чого не знають і не хочуть знати американські батьки, тим захоплюються їхні діти. І навпаки, чого не знає і не хоче знати молодь, тим продовжують цікавитися батьки. Той же відомий американський експерт виявив цікаві статистичні дані: 87% сучасної молоді не може назвати імени композиторів знаменитої „Май фер леді"; лише 12 осіб — не відсотків, а осіб! — із 1 172 хлопців і дівчат могли назвати автора „Кіс ін де дарк" і тільки 1% зміг ідентифікувати Гаррі Джеймса з його „Ай крайд фор ю". Натомість, батьки живуть в зовсім іншому музичному світі: зовсім мало з них будь-коли чули про Джіммі Дерен, Лирой Вен Дайн, Вавві Ві, Петсі Клайн чи Саломон Бурк — відомих молоді.

Буде великий антагонізм між батьками і дітьми з приводу „твісту". Буде він і в українських родинах: одні будуть засуджувати той танок, інші протеґувати. Але найгірше, що може трапитися серед нас, це — мовчанка, інертність наших батьків, що „махнули на все рукою". Тому краще нехай буде антагонізм, ніж оте останнє. Але антагонізм не без ґрунтовного підходу до справи, не без висвітлення причин його постання в самому корені проблеми. Інакше той антагонізм нічого доброго не дасть ні молоді, ні батькам.

Нема потреби описувати характер самого танку „твіст". Його вже всі бачили в телевізії, а ті, що не бачили, напевне, ще матимуть нагоду побачити. Відкидаючи й засуджуючи „твіст", ми мусимо довести нашим дітям (жаль, що не маємо спеціяльного молодечого періодичного журналу для молоді середнього віку!), що ми проти того танку не тому, що старіємось і наші кістки та м'язи не надаються більше до його виконання (адже з

(Закінчення на стор. 4-тій)

Володимир Янів

СОВЄТСЬКИЙ КОЛОНІЯЛІЗМ В УКРАЇНІ

(3)

Коли большевики вдарили в основи української духової відрубности шляхом винищування українських культурних діячів, тоді сливе рівночасно вдарили вони в Українську Автокефальну Православну Церкву, яка була природним захисником української національности, а яка, крім цього, спричинилася до утримання специфічних духових прикмет, а саме спільного із західньою Церквою та світом пошанування людської гідности, — гідности, що запевняла свободу сумління та толеранцію. Тим часом відомо, як російський патріярх — так за царату, як і за совєтської влади — дав себе використати урядові для безоглядного натиску на сумління вірних. У висліді Українську Православну Церкву 1931 р. заборонено, при чому загально в рр. 1917-36 позбавлено можливости виконувати свої духовні обов'язки 217 єпископів та 27 000 священиків, а рівночасно арештовано та репресовано 42 тисячі осіб з церковних кіл. Зокрема треба ще пригадати, що в перші роки після окупації України большевики знищили терором фізично 25 єпископів та 1 215 священиків[9].

Аналогічно поступили большевики супроти Української Католицької Церкви після окупації Західньої України. Ця Церква з погляду національної самобутности була спеціяльно небезпечна, бо вона утримувала духову єдність із Заходом. Знову ж, маючи із Західньою Церквою спільні догми, а з православною спільний обряд, Українська Католицька Церква була типовою Церквою-мостом між Заходом і Сходом, і з цього погляду спеціяльно небезпечною для большевиків, які боялися природної ідейної інфільтрації із Заходом. Тому Церкву просто знищено, втілюючи її до Московського Патріярхату, а всіх єпископів і бл. 50% духовенства арештовано. Слід підкреслити, що серед єпископів і вищого духовенства не було ні одного випадку апостазії. Сливе всі єпископи вмерли із знущань на засланні. Із священиків чимало діяло й діє в потайності

Журнал „Московскої Патриархії" ще в 1961 р. подає, що для уніфікації церковної практики в Західній Україні (яка мала Католицьку Церкву) наслано до поодиноких катедральних міст спеціяльний церковний причет із Москви враз із утварю, російськими іконами тощо. Це, з одного боку, вказує на постійний спротив, але з другого характеристично, що наслання церковної прислуги має ще й спеціяльне завдання, — як сказано у статті: русифікації жителів! Справді цікава роля т. зв. церкви![11].

Врешті, приходимо до питання нищення відрубности українського села, як можливого джерела відродження. Український селянин, як хлібороб з крови й кости, мусів ставити опір колективізації в обороні прадідівської землі. Але саме в тому природному спротиві лежить ціла проблема двох світів: українського (чи, ширше: европейського) з індивідуалістичним світовідчуванням та східнього (в тому числі й російського) з нахилом до колективного життя. І тут удар по селянству носить виразні питоменності нищення духової відрубности. Українського селянина з господаря-власника перетворюється на робітника-пролетаря із специфічною психікою, до того ж повністю узалежненого від державного апарату. Рівночасно автоматично нищиться давній звичай, побут, традицію, навіть мову. Колективізація стрінулася з таким спротивом, що перевести її було неможливо без фізичного винищення. І це винищення прийшло у вигляді організованого в 1932-33 рр. голоду, коли то колективізацію сполучено із рівночасним відбиранням наложених контингентів. Оцінка кількости жертв голоду дуже різна, але за найобережнішими підрахунками голод — при середнім урожаї — винищив щонайменше 3 500 000 населення.

---

[9] "Die ersten Opfer des Kommunismus" (Wiessbuch über die religiösen Verfolgungen in der Ukraine); Мюнхен 1953; стор. 25. Слід пригадати, що ця біла книга, яка подає м. ін. дані про мученичий шлях УАПЦ, вийшла заходами українських католицьких кіл.

[10] Про втрати Української Католицької Церкви див. цитовану вгорі „Білу Книгу", а крім цього виданий Українським Християнським Рухом спеціяльний меморіял з нагоди 15-ліття переслідувань, який вийшов рівнобіжно трьома мовами: французькою (1960), італійською (1961) та німецькою (1961). Титул французького видання: "Mémoire au sujet de le persécution de l'Eglise Catholique en Ukraine".

[11] Цитоване за бюлетенем „Материалы и сообщения исследовательского отдела Института по изучению СССР". Мюнхен 1961. Ч. 26-27.

„З ШАМОКІНА ХІБА ЩО МОЖЕ ДОБРЕ БУТИ?"

М. Лучкович про своє освідомлення та пізніша його діяльність

Відомі слова Натанаїла: „З Назарету хіба що може добре бути?", записані улюбленим учнем Христа св. Іваном (1,46), стала немов моттом до промови відомого українського суспільно - політичного діяча Михайла Лучковича з нагоди відзначення бенкетом 35-річчя (1926 - 1961) його вибору послом до парляменту в Оттаві¹. А що М. Лучкович побачив світ у Шамокіні, тому з любов'ю і пієтизмом згадує про те містечко вуглекопів у Пенсильвенії, яке, до речі, було теж колискою найбільшої української організації — Українського Народного Союзу. Чому ж ще з таким пієтизмом згадує М. Лучкович містечко Шамокін? А хто ж з нас не згадує приємно своїх перших днів, днів весняного дитинства та юнацтва? „Дивлячись з перспектив життя, мушу сказати, що була одна особа, яка мала найбільший вплив на мене. Це була моя мати, підкреслив М. Лучкович, яка нераз пригадувала відому приповідку „Погана та птиця, що каляє своє гніздо". Ось так мати постійно пригадувала синові, щоб не забув, з якого роду походить і „я цього ніколи не забув". З цього містечка виемігрував М. Лучкович в 1907 році до Канади юнаком у 15-му році життя, не знаючи ні мови, ні історії, ні культури українського народу, речником якого він став 20 років пізніше, в парляменті в Оттаві і пишається своїм національним походженням донині. Якже це сталося?

Ще з юних літ свого побуту в Шамокіні засвоїв собі М. Лучкович три засади, що ними кермувався пізніше ціле своє життя, а саме: 1) страшний гнів проти всякого гнету; 2) звернення уваги світові на відсутність совісти; 3) необхідність незалежности для українського народу. Нераз і не два доводилось молодому юнакові розмовляти з своїми ровесниками в Шамокіні про національне походження. Нашого юнака дуже боліло те, що майже кожний з них міг похвалитися державністю свого народу, чого він не міг сказати про свій, поневолений український нарід. „Тому вже тоді я рішився, заявив Лучкович, що працюватиму в тому напрямі, щоб мій народ осягнув свою державну незалежність". Не менше враження залишив в молодого юнака учитель, читаючи своїм учням відомі слова написані на статуї свободи, що видніє при в'їзді до пристані в Ню Йорку.

„Дайте мені втомлені, вбогі, змішані маси нещасних, що прагнуть свіжого повітря, для яких нема місця у вас. Пішліть до мене тих, в кого нема хати, кого прибила буря. Я підношу світло коло золотої брами" Чи не могли б і ми мати статуї свободи, що майоріла б вгорі, освічуючи стежку для мільйонів свободолюбних людей у сов. в'язниці поневолених народів? — говорив М. Лучкович два тижні пізніше

Стоять справа доліва: адвокат І. Дікур, д-р М. Суховерський, ювілят М. Лучкович, старенький діяч і піонер Зварич, суддя І. Соломон і адвокат Саварин.

на протикомуністичному масовому вічу у зв'язку з виявленням вбивника двох провідників українських політичних діячів: Л. Ребета і Ст. Бандери².

Одначе найбільше враження залишила в М. Лучковича історія про Лінкольна. „Учитель наказав мені вивчатись на пам'ять промову Лінкольна в Гетисбургу, що кінчається словами: „і щоб влада з народу, через народ, для народу ніколи не пропала на землі". Я вивчав промову і рецитував її дуже швидко. — Не так швидко. Чи хочеш, щоб Лінкольн устав з могили? — Ні, не хотів я цього тоді, але нині, в цій залі „Трокадеро" хотів би я спитатись: Коли ми діждемось свого українського Лінкольна з подібними ідеями, що їх ми читаємо в промові американського президента, виголошеній над могилою поляглих вояків за волю Америки, сто років тому?

Таку промову міг би виголосити український Лінкольн над могилами нещасних жертв у Виниці; над могилами мільйонів жертв, заморених організованим голодом у роках 1932- 1933; замучених у концентраційних таборах або тих 500 українських жінок у концентраційному таборі, які з піснею на устах ішли проти большевицьких танків і були ними розчавлені. І хоч жертви української нації сягають багатьох мільйонів, і саме на нас впав найбільший удар комуністичного терору і насильства Москви, все це не зломило духа України ні не придусило її прагнення волі. Мешканці західніх країн багато завдячують тим хоробрим душам, бо вони не дають заснути заходові в темному хаосі комуністичного світу. Тим вогником є віра, що кінець кінцем запанує в світі мир і воля для всіх народів світу. Ті мільйони нещасних жертв України не пішли намарне, бо переконують нас, що воля навіть за залізною заслоною — це аж ніяк не пропаща справа.

Як федеральний посол в Оттаві я мав нагоду переконатись, якою малоцікавою для багатьох впливових діячів була смерть мільйонів українців під час штучно зорганізованого Москвою голоду в роках 1932-1933. Для великих часописів і журналів більшою сенсацією була смерть заблуканого кота в міському парку, ніж смерть мільйонів українців в Україні заморених організованим голодом.

В часах мого побуту в школі в Шамокіні анархіст убив в Боффало президента ЗДА МекКінлі. Я добре пригадую собі те велетенське враження, яке зробила на мене та вістка. Ми перестали бавитись і багато з нас не могли стримати сліз з жалю та обурення. Багато років після тієї сумної події я переживав більше разів хвилини обурення і розчарування внаслідок відсутности загальної людської совісти в світі. Великою помилкою західніх держав була і є відсутність належної уваги для України. Можна справді дивуватись, як мало учнів має історія - учителька життя. Не раз і не два, а буквально сотні разів я висував ці питання в часописах і журналах. І здається мені, що доведеться ще не раз це робити, аж доки не помру.

В такій ясній формі мої думки ще не були скристалізовані в роках моєї юности в Шамокіні. Одначе все те, що в мене скристалізувалось пізніше й три згадані засади, сформувалось в основному вже в мойому дитинстві, в Шамокіні.

Перша проблема, яка мене гризла від самого початку, — це проблема асиміляції, проти якої я негайно виступив дуже отверто, зокрема у парляменті в Оттаві. Асиміляція — це утотожнення з денаціоналізацією. Асиміляція спирається на нерівності мешканців. Одинокою справедливою розв'язкою проблеми — це рівноправність усіх мешканців. Моєю амбіцією було створити філософію життя для українців у Канаді, що спирається саме на рівноправності. Ця філософія — це інтеграція, що її помістив впливовий канадійський квартальник: "The Canadian Author and Bookman" в 1960 році запевняючи мене, що це дуже оригінальний твір, який знайде відповідний відгук серед канадійських авторських кругів. Інтеграція змагає до того, щоб творити мозаїку національностей на основі вкладу кожної національности чи етнічної групи із своїх найцінніших здобутків духової культури. Один з письменників прирівняв еміґрацію до льодової гори на океані, яка під впливом теплих променів сонця топиться і зникає під водою. Згідно з тією теорією, еміґрація відпливши від берегів своєї батьківщини, спочатку ще тримається збитою масою, плекає свої традиції та ідеали, а потім розтоплюється в водах чужонаціонального окруження і пропадає. Щож тоді говорити про нашу українську еміґрацію, яка з кожним роком усе більше цікавиться місцевими справами, а байдужіє до справ України, — питають деякі автори. Чи справді та еміґрація є льодовою горою? Чи справді виставлені на остаточну загладу? Це питання залежить від нас самих і нашого підходу до справи. Ми запускаємо коріння тут у Канаді, вростаємо в ґрунт по лінії інтеґрації, що дозволяє нам розвиватися в мозаїці, вкладаючи і свій вклад у скарбницю культури. Хто дав найцінніший вклад у літературу Канади як не француз Люї Гемон з своєю „Мері Чапделятне", ісляндка п-ві Лавра Гудман Салверсон своїм твором „Серце вікінга", а на третьому місці український письменник Ілля Киріяк зі своїм твором „Сини землі", що появився в перекладі М. Лучковича на англійську мову. Він же і переклав твір М. Приходька на англійську мову „Один з 15-ти мільйонів", що здобув розголос на північно - американському континенті.

В парляменті в Оттаві виступив теж М. Лучкович в неменше життєвій справі української нації, якою була 1930 р. т. зв. пацифікація Польщі у південно - західніх землях України, Галичині. Здобувши вдруге мандат до парляменту в Оттаві з округи Вегревил в Алберті під час виборів 28-го липня 1930 р. посол М. Лучкович виголосив свою палку промову в парляменті з засудом пацифікації з весною 1931 р. здобуваючи прихильність послів з усіх тоді політичних партій. Один посол за другим вставав і підтримував посла М. Лучковича з його осудом варварської політики винищування українців Польщею. Пізніше М. Лучкович виїхав влітї 1931 р. до Женеви, щоб підтримати українські петиції з осудом пацифікації. З Женеви поїхав М. Лучкович уже як речник української нації у вільному світі — до Букарешту, де саме тоді відбувався з'їзд представників парляментів і М. Лучковичеві довелось тоді репрезентувати не тільки парлямент в Оттаві, але і парлямент В. Британії. Тому до мене ставились з найбільшою увагою, оповідав опісля М. Лучкович нам у редакції найстаршого українського щоденника „Діло" у Львові, вертаючись через Чернівці і Львів назад до Канади. Отож я і використав нагоду і запитав короля Румунії Карла, якими правами користується українська меншина? Збентежений і заскочений король відповів, що мене поінформує про все міністер закордонних справ. Очевидно міністер крутився тоді мов муха в окропі. Не диво, що українські провідні діячі Буковини в Румунії і пізніше Галичини в Польщі сердечно дякували послові М. Лучковичеві за його гідну оборону прав української нації до вільного життя на своїй землі — і на міжнародному форумі, перед Лігою Націй у Женеві і в парляменті в Оттаві. З тієї нагоди українські парляментарні посли і провідні діячі вітали М. Лучковича і влаштували у Львові бенкет у найкращому готелі „Жоржа". Та зустріч поширила і поглибила вширину і глибину погляди М. Лучковича, який вернувся до Канади з початком листопада 1931 р. правдивим всеукраїнцем. Найбільше враження, оповідає залюбки М. Лучкович, залишили в його чотири розмови з митрополитом Кир Андреєм на Святоюрській горі у Львові. Тому по своєму поворотї до Канади М. Лучкович не тільки діяв уже як речник української нації, але і ясно з'ясував тодішнім провідникам українського життя в Канаді, чому діє так, а не інакше — як цього бажали вони собі. І тому не піддався їхньому тискові під час виборів втретє з округи Вегревил в 1935 році... Добре склалось, що саме тепер М. Лучкович друкує свої спогади на сторінках „Українських Вістей" в Едмонтоні, що їх окремий видавничий комітет задумує видати книжкою. Одначе було б великим прогріхом, якщо б М. Лучкович не висвітлив правди на основі документів з того часу. Живемо в англосаксонському світі, де кожний політик по відході від політичного життя друкує свої спогади та оголошує документи саме „во науку дітям". Українці у вільному світі будуть тільки вдячні за з'ясування і висвітлення правди, що лягла в основу світогляду філософа Гр. Сковороди. Саме згідно з його девізою „світ мене ловив, але не спіймав" і поводився наш ювілят М. Лучкович, як це ясно сам підкреслив на початку своїх спогадів. Тому українці у вільному світі вітатимуть ті спогади не менше сердечно, ніж вітали автора і в Чернівцях і у Львові провідні українські суспільно - політичні, культурно - освітні і духові провідники української нації на українській землі. Одночасно всі українці у вільному світі бажають Ювілятові тієї витримливости і наснаги, з якою він діяв 35 років і далі діє, щоб приспішити „воскресний день" поневоленої української нації.

М. Ком'як

¹) Бенкет відбувся в неділю, 3-го грудня 1961 р. у залі „Трокадеро" заходом Клюбу Українських Підприємців і Професіоналістів в Едмонтоні з нагоди 70-річчя українських поселенців у Канаді і 35-річчя вибору послом М. Лучковича, який виголосив теж промову.

²) В неділю, 17 грудня 1961 р. по полудні відбулося в залі УНДому в Едмонтоні політично-громадське віче проти Москви, організатора вбивств провідників української революції: С. Петлюри, Є. Коновальця. Віче організували організації українського визвольного фронту у зв'язку з виявленням вбивника Л. Ребета і Ст. Бандери. Головним промовцем на тому вічу був саме М. Лучкович.

Поштовий уряд відсилатиме назад небажану адресатом совєтську пропаґандивну літературу

Вашингтон. — Поштовий уряд повідомив, що кожний адресат, який дістане небажану совєтську пропаґандивну літературу, повинен написати на ній „Не бажане" („рефюзед") і без оплати вкинути до поштової скриньки. 45,000 поштових урядів в цій країні дістали зарядження, щоб відсилати посилки з комуністичною пропаґандою поштовій централі. Пересилка поштових посилок відбувається на основі Загальної Поштової Конвенції з 1874-го року. ЗДА висилають до країн поза залізну заслону в одному році 2,500,000 фунтів листів і друкованого матеріялу, а з держав із-за цієї заслони в тому самому часі надійшло було 1,600,000 фунтів поштових посилок першої і другої кляс.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями, та Знайомими Членами 66 Відділу УНСоюзу в Ню Йорку, що по короткій недузі, упокоївся в Господі в дні 15-го січня 1962 року, наш Дорогий

БАТЬКО і ДІДУСЬ

СЕМЕОН СЕНЧАК

народжений в січні 1880 року,
в селі Незнайова, Горлицького повіту, Західня Україна.

ПОХОРОН відбувся в п'ятницю, 19-го січня 1962 року, в год. 11:00 рано, з похоронного заведення Charles Belsky, до Руської Православної Катедри св. Николая, при Іст 97-ій вул. в Ню Йорку, де Отці відправили Поминальне Богослуження за спокій душі Покійного Семеона Сенчака, при участі Родини та Приятелів. Покійного відпроваджено на цвинтар св. Михаїла на Лонг Айленді.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ !

Горем прибиті:
Дочки — ANN, EVA, OLGA і MARY
Сини — JOHN і MICHAEL
Зяті, Невістки і Внуки

З глибоким жалем ділимось з Рідними і Знайомими сумною вісткою, що дня 17-го грудня 1961 року, на рідних землях України, упокоївся в Бозі, по короткій і тяжкій недузі, на 68-му році трудолюбивого життя, наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

Микола БАКАЛЕНКО

ЗАУПОКІЙНА СВ. ЛІТУРГІЯ З ПАНАХИДОЮ
буде відправлена
в СУБОТУ, дня 27-го СІЧНЯ 1962 р.
в церкві св. Покрови в Дітройті, Миш.
Горем прибита — РОДИНА

У ДРУГІ РОКОВИНИ СМЕРТИ
бл. п. Романа САВИЦЬКОГО
члена-основника і першого директора Українського Музичного Інституту
буде відправлена
ПАНАХИДА
в П'ЯТНИЦЮ, 26-го СІЧНЯ 1962 року,
в год. 8:00 вечером
в ЦЕРКВІ СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ,
на яку запрошує Учителів, Учнів, Батьків і все Громадянство
ДИРЕКЦІЯ УМІ

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

Доповідь Василя Тучака „Україна в політичній біографії Хрущова

На засіданні Комісії УВАН у ЗДА для вивчення пореволюційної України і СССР 10 грудня 1961 року доповідав мгр. Василь Тучак з Колорадського Університету на тему „Україна в політичній біографії Хрущова (до 1929 року)". Пан Тучак саме закінчує писати докторську дисертацію про панування Хрущова на Україні.

Доповідач відзначив два окремі періоди перебування Хрущова на Україні: перший, що тривав від 1909 року, з короткими перервами, до 1929р. і другий період, від початку 1938 року до кінця 1949, отже разом понад 30 років.

Протежати ролю України в політичній біографії Хрущова завдання нелегке, але актуальне і потрібне з уваги на ролю, яку він відогравав на Україні в рр. 1938-1949 і яку тепер відограє в світі, як речник імперської політики Москви. Тут повстають такі проблеми: яким був терор Хрущова на Україні в рр. 1938-1949, коли він як проконсул Сталіна, керував КП України і урядом УРСР? Який, з другого боку, був вплив українського оточення на матеріяльність і психіку Хрущова за ці довгі роки його перебування на Україні? Яка національність Хрущова?

В цій першій доповіді п. Тучак спинився тільки на першому періоді побуту Хрущова на Україні, тобто в рр. 1909-1929. Він також висвітлив перебування Хрущова в Каліновці, де останній народився.

Доповідач знайшов матеріяли про те, що Хрущові кільна разів ясно і недвозначно підкреслював, що він росіянин і що Каліновка — російське село. Він також казав, що його батько був росіянин. Беручи до уваги, що національність людини слід визначити відповідно до того, як дана людина свідомо й підсвідомо сама себе визначує і почуває, а також простежуючи ролю Хрущова на Україні, як русифікатора, та теперішню його національну політику, виключно з програмою 22-го з'їзду КПРС, приходимо до висновку, що Хрущов — росіянин, речник імперської Москви в найяскравішій формі, з її нівеляційною асиміляторською політикою. Тут слід відзначити, що українська радянська преса, особливо в роках 1938-41, коли Хрущов перебував на Україні як керівник комуністичної партії України, підкреслювала, що Хрущов „великий син українського народу". Це, мабуть, з уваги на те, що Каліновка лежить на етнографічній межі між Україною і Росією. Але Хрущов ніколи офіційно не сказав, що він українського походження.

Очевидці, що чули як Хрущов говорить українською мовою, кажуть, що його мова ламана. В 1959 році він сказав англійському журналістові, що, хоч він розуміє українську мову, однак коли хто скоро говорить, то йому тяжко зрозуміти сенс речення. Це після тридцяти років його перебування на Україні!

Ті, що чули, як Хрущов промовляв російською мовою, стверджують, що Хрущов говорить правильно російською мовою з акцентом притаманним росіянам на Курщині: особливо помічається п'яке „г" замість твердого „г". Покійний граф Орлов, знавець російської мови, бувший перекладач в Об'єднаних Націях, сказав в інтерв'ю з американським журналістом, що Хрущов говорить правильною „клясичною" російською мовою, тільки він часто вживає російських народних приповідок, які тяжко дослівно перекласти на англійську мову.

У першому періоді перебування Хрущова на Україні, в роках 1909-1929, Донбас з його російським і зрусифікованим революційним робітництвом відограв значну, а то й переломову ролю в житті Хрущова. В Донбасі він прожив більше вісімнадцяти років, з того вісім років як шахтар і слюсар, три роки як червоноармієць, один рік як заступник адміністратора копальні, три роки як студент робітничого факультету, три роки як відповідальний керівник компартії в районовому маштабі. Хрущов вступив до компартії в половині 1918 року, тобто після Жовтневої Революції, коли йому було вже 24 роки. Початки його партійної роботи були досить скромні. До Червоної Армії він був мобілізований 1919 р. як звичайний червоноармієць, і щойно влітку 1920 р., після закінчення політичного вишколу при армійській школі, був призначений як „політработнік" до полку, де працював мабуть до половини 1921 року.

Політична кар'єра Хрущова почалась щойно в 1925 році, коли він, після формального закінчення робітничого факультету в Юзівці, був призначений секретарем Петрово-Маріїнського району, Сталінської округи, де пробув більше ніж один рік. При кінці 1926 року, Хрущов був призначений керівником організаційного відділу Сталінського окружного партійного комітету, на якому посту був майже два роки. Восени 1928 року був переведений до Києва на такий самий пост, де працював до половини 1929 р. Київський період 1928-29 мало згадується в офіційних біографіях Хрущова. Очевидно тодішній Київ, як центр українського культурного руху й українізації, був йому цілком чужим.

Політична кар'єра Хрущова в рр. 1925-29 збігається з приходом на Україну в 1925 році Лазаря Кагановіча на пост керівника КП(б)У. Кагановіч прийшов на Україну на доручення Сталіна, щоб приборкати непокірну компартію України і увесь український нарід та цілком підпорядкувати їх Кремлеві. 1925-1929 — це роки боротьби Сталіна за владу, боротьби з лівою і правою опозиціями, а також з націоналізмами українського та інших народів, що насильно були в складі СССР. Кагановіч відіграв визначну ролю в цій боротьбі. З приходом на Україну він вишукував собі відданих партійців і Хрущов саме й належав до групи Кагановича на Україні, бувши одним з так званих „висуванців". Свою політичну кар'єру він завдячує великою мірою Кагановичеві.

За 1925-1929 рр. офіційно занотовано три промови Хрущова, що характеризують його як партійця: на Першій Всеукраїнській Конференції КП(б)У в жовтні 1925 р., на Х-му з'їзді КП(б)У в листопаді 1927 р. і на Другій Всеукраїнській Конференції КП(б)У в квітні 1929 році. У цих промовах Хрущов різко виступав проти лівої, а пізніше проти правої опозиції та сильно захищав лінію Кагановича - Сталіна. Також вимагав від опозиції цілковитої капітуляції та вимагав, щоб ужити „репресивних заходів проти непоправних опозиціонерів, не потураючи на їхні колишні заслуги й стан". Особливо в промові на Х-му з'їзді КП(б)У Хрущов цікавився організаційними справами та вимагав централістичної побудови компартії. Характерно, що не занотовано жодного виступу Хрущова в справі українізації, яка в цих роках була дуже актуальною і били по росіянах - партійцях і зрусифікованих на Україні. Це, мабуть, тому, що українізацію на Україні проводили такі визначні комуністи як Скрипник, Чубар, Петровський, і Хрущов боявся виступати проти них, а також тому, що він, як росіянин, почував себе індеферентним, а навіть чужим до цього процесу на Україні.

Взагалі в період 1925-1929, Хрущов, хоч і незначний партієць, виявив себе як типовий апаратчик, централіст, сталінець. Цей період послужив йому трампліном до справді незвичайної кар'єри, яку він осягнув у Москві в тридцятих роках.

В дискусії над доповідями п. Тучака дискутанти висловили побажання, щоб доповідач докладніше простежив національні відносини в селі Каліновка та ставлення Хрущова до українізації. В дискусії брали участь: І. Бакало, М. Галій, В. Голубничий, І. Замша, С. Зеркаль, М. Кулинич, Ю. Лавріненко, В. Лесич, Л. Лиман та Л. Чикаленко. Доповідач пообіцяв незабаром зробити другу доповідь про кінцевий період перебування Хрущова на Україні.

Н. Н.

УКРАЇНСЬКІ СОЛІСТИ З ОРКЕСТРОЮ

(До статті „Український Музичний Інститут в поклоні постові Правди")

В дописі про концерт смичкової оркестри Українського Музичного Інституту в Ню Йорку (див. „Свобода", 4 січня ц. р.), п. Микола Галій, згадуючи про виступ молодого скрипака Юрія Вожаківського та піяністки Марії Цісик, в супроводі оркестри, пише: „Цей виступ був тим знаменний, що перший раз у нас на еміграції виступив соліст в супроводі оркестри" . . .

Це твердження помилкове, тому, що вже чимало українських солістів виступило з оркестрою тут і в Канаді. Першою була, мабуть, сопрано Марія Сокіл, яка ще в 1939 р. виступила, як солістка, з симфонічною оркестрою „Ен-Бі-Сі" (N. B. C.), якою в тих роках диригував Тосканіні. З українських співаків, які виступали в ост. десятилітті як солісти з оркестрою, були теж Стефанія Тураш, Леся Зюбрак, Михайло Мінський та Осип Гошуляк. З піяністів, Борис Максимович виконав у Дітройті в 1953 р., в симфонічному концерті української музики під дириґуванням пок. Богдана Пюрка, фортепіяновий концерт Косенка, повторивши його в пізніших роках під дириґуванням Тараса Губицького. Максимович виступав теж як соліст, в концертах дітройтської симфонічної оркестри. У Ню Йорку з оркестрою філгармонії, під дириґуванням Бруно Волтера грала Любка Колесса, яка була солісткою оркестрових концертів теж у Канаді. У Монтреалі грав з оркестрою піяніст Жук, а в Каліфорнії Вірко Балей. Мій син, Роман, тоді дванадцятилітній, виконував в трьох різних містах з оркестрою під моїм дириґуванням концерт д-моль Баха; він мабуть і здобув „рекорд" серед українських музик-виконавців, у виступах як соліст з оркестрою, граючи в пізніших роках з чотирма різними американськими оркестрами фортепіянові концерти Ґріґа, Шумана, Равеля й Прокоф'єва No. 3.

Були також українські скрипалі, які виступали в Америці як солісти з оркестрою: Донна Ґресько, Андрій Заплатинський та Ігор Швець (оба останні — з філядельфійською Оркестрою внаслідок перемоги в конкурсах).

Цей перелік, мабуть, неповний — але вже й з нього видно, що згадані виступи молодих студентів в концерті смичкової оркестри Українського Музичного Інституту в Ню Йорку — далеко не були „першими". Цей факт, очевидно, ніяк не обнижує ані їх талантів, ані вартости, чи рівня їх виконання.

Антін Рудницький

Блискучий успіх Романа Рудницького на Флориді

У своему першому концерті в Маямі, на Флориді 26-го грудня 1961 в виповненій концертовій залі Публічної Бібліотеки, девятьнадцятилітній піяніст - віртуоз Роман Рудницький здобув новий, блискучий успіх. В критиці, яка появилася в „Маямі Геральд" під заголовком „Молодий піяніст блистить в творах Прокоф'єва", музичний рецензент пише м. і.: „Молодий артист грав величезну програму, яку навіть великий мистець у зрілому віці може й вагався б виконати тому, що в ній була Шакона Баха-Бусоні, Брамса Варіяції на тему Паґаніні, Соната Моцарта, два великі, дуже сміливі твори Прокоф'єва, Шопена Ноктюрн і Барко-роля (крім того ще й важливе Скерцо 2-моль, як наддаток) та тричастинна Соната батька піяніста, д-ра Антона Рудницького. Молодий Рудницький грав усе з молодечим запалом і темпераментом, з знаменито розвиненою технікою. Найбільш індивідуальним він був в творах Шопена.. Соната Антона Рудницького це бравурний твір модерного характеру — син композитора грав його з повним зрозумінням. Та найкраще виконання піяніст дав в творах Прокоф'єва, в яких стихійність гри й колосальні технічні засоби є незвичайно важливі. Він грав ці твори з пасією та цілковито вглиблений в їх сучасну атмосферу".

Негайно після концерту Роман Рудницький одержав запрошення знову виступити — в майбутньому сезоні — з власним концертом в цій же залі, в серії концертів, які влаштовує Міська Управа міста Маямі.

Та ще більшим успіхом Романа Рудницького було запрошення, яке він дістав від диригента Філгармонії в Маямі, світової слави Фабієна Севіцкого, виступити як соліст в симфонічному концерті 5-го травня ц. р., в рамах Фестивалю Американської Музики. Подібне запрошення на майбутній сезон виступити як соліст з оркестрою — він одержав від диригента Симфонічної Оркестри в Палм Біч, п. Френка Дулі.

А. Б.

Таємна військова організація в Альжирі активізується в антидержавному спротиві

Альжир. — З'єднання поставленої поза законом альжирської Таємної Військової Організації, в склад якої входять праві елементи з-поміж французьких поселенців в Альжирі і яка ставить собі за мету втримання Альжиру при Франції, довершили останніми днями нападу на одну із французьких військових станиць в Альжирі і сконфіскували та забрали з собою усю наявну там зброю і військовий виряд. Станиця, на яку відбувся наїзд, находиться поблизу Орану і напад відбувся у змові з одним із офіцерів ґарнізону станиці. Учасники нападу в числі яких 70 вояків були у пограбованих французьких військових уніформах і приїхали до станиці військовими автами. В міжчасі, у висліді переговорів між французьким й альжирським повстанчим урядами почалась виміна полонених і французи передали востаннє повстанцям першу партію полонених повстанців, що були вже засуджені на смерть. Щоб перешкодити виміні, з'єднання Таємної Військової Організації викрали чотирьох із звільнюваних повстанців і мабуть їх розстріляли. На доручення французького уряду решту звільнених перевезено до Франції для охорони їх перед актами терору збоку Таємної військової Організації.

„Твіст" і ми

(Закінчення на стор. 3-ій)

тієї самої причини ми зовсім не відкидаємо інші темпераментні танки!), не тому, що ми „засадничо" маємо „інший колір і смак", а тому, що дивимось на кожний новий танок як на те, що, поза звичайними фізичними вправами і розвитком кісток та м'язів, творить також певну красу і елеґантність рухів нашого тіла.

Мусимо переконати нашого сина, що молодий мужчина в очах порядної дівчини матиме лише тоді замилування, коли він буде не тільки сильним, спритним, сміливим і енерґійним, а й по-своєму мужньо-елеґантним, чого в жадному „твісті" він не здобуде.

Мусимо вияснити і нашій доньці, що в очах справжнього мужчини вона може стати бажаним ідеалом лише тоді, коли Богом дану красу свого тіла не марнуватиме і не спотворюватиме танками типу „рок-енд-рол" і „твіст", в яких годі шукати навіть тіні ґраціозности, притаманної в певній мірі кожній молодій жінці, що хоче бути гарною.

Хай навіть не розглядаючи проблеми в площині суто національно - українській, ми не можемо обійтися мовчанкою в колі наших дітей з приводу появи ще однієї отрути молодих людей — „твісту".

Іван Овечко

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори.

СУБОТА, 27-го СІЧНЯ 1962:

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Річні Збори Т-ва ім. І. Франка, Від. 241, в год. 2:00 по пол. Буде вибір Управи, вибір делеґата на Конвенцію УНСоюзу й інші важні справи. Обов'язком кожного члена є явитись на Зборах. — С. Бардачевський, секр.

НЕДІЛЯ, 28-го СІЧНЯ 1962:

НЮ БРАНСВІК, Н. Дж. — Річні Загальні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 353, в год. 1:00 по пол., в парафіяльній залі, при Сомерсет вул., ч. 306. Проситься всіх членів прибути на означений час. — Н. Василюк, секр.

СКРЕНТОН, Па. — Річні Збори Відд. 123, зараз по Службі Божій St. Michael Church при North Main St. Просимо членів прибути на Збори з огляду на ряд важних справ. — М. Іванців, предс.; Т. Назар, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Річні Збори Б-ва св. Стефана, Відд. 221, в год. 1:00 по пол., в Домі Відділів УНСоюзу, при 843 North Western Ave. Порядок дня: звіти Управи, звіт Контр. Комісії, дискусія, уділення абсолюторії, вибір нової Управи на 1962 рік, вибір делеґатів на 25-ту Конвенцію УНСоюзу, внески та запити. Просимо всіх членів і членок обов'язково прибути на ці дуже важливі Збори. — Ф. Васильовський, предс.; Т. Шпікула, фін. секр.; І. Михальцевич, кас.; М. Гікавий, рек. секр.

МАНЧЕСТЕР, Н. Гемп. — Річні Збори Відд. 178, в год. 2:00 по пол. Проситься всіх членів прибути. На порядку нарад буде, між іншими, вибір делеґата на Конвенцію УНСоюзу. — П. Ковальчук, секр.

МАЯМІ, Фла. — Річні Збори Відд. 368, точно в год. 4:00 по пол., в Укр. Амер. Клюбі, при 3595 N. W. 35th St. Проситься про присутність кожного члена. — А. Наконечна, предс.; С. Маїк, секр.

НЕДІЛЯ, 28-го СІЧНЯ 1962:

ПІТСБУРГ, Па. — Загальні Річні Збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 118, в церковній залі св. Юрія, на N. S., в год. 1:30 по пол. Денний порядок: відкриття Загальних Зборів, звіти Управи, вибір нової Управи на 1962 рік, вибір делеґата на Конвенцію УНСоюзу; різне. Присутність кожного члена обов'язкова. — І. Корбецький, предс.; М. Мощак, кас.

КУРТІС БЕЙ, Мд. — Річні Збори Відд. 81, в год. 2:00 по полудні, в церковній залі, де звичайно. Проситься всіх членів прибути на Збори, вирівняти членські вкладки та взяти участь у виборі нової Управи на 1962 рік. — П. Войтович, предс.; А. Влавцяк, секр.

ПАРМА, Огайо. — Річні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відділ 291, в год. 2:00 по пол., в церковній залі св. Йосафата, при 5720 State Rd. — Управа.

ОМАГА, Небр. — Річні Збори Т-ва „Згода", Відд. 354, в год. 4:00 по пол., у приміщенні Громадської домівки. Просимо усіх членів обов'язково прибути на Збори, вислухати звітів Управи з діловодства за 1961 рік та вибрати нову Управу на 1962 рік. — П. Ващишин, предс.; Д. Війтик, секр.

Помер сенатор Андрю Ф. Шеппел

Вашінгтон. — 21-го січня в шпиталі Бетесда, Мериленд, помер у віці 68-ох років сенатор - республіканець Андрю Ф. Шеппел, який займав це становище від стейту Кензас від 1948-го року. Від 1944-го року він був губернатором свого стейту. Відомий був більше із позакулісової діяльности в Сенаті, ніж в залі Сенату. Внаслідок цієї смерти демократи мають в Сенаті 64-ох сенаторів, а республіканці тільки 35. Губернатор Джан Андерсон має найменувати тимчасового сенатора. Андерсон є республіканцем.

● Директори позичкових банків висловили віру в те, що економіка цієї країни буде зростати в найближчих місяцях, як це можна передбачати на основі руху в цих банках.

Відійшли від нас
Члени Українського Народного Союзу:

БАЛА Марія, народж. 1892 р. в Гориславичах, пов. Вібрка, членка 124 Відд. УНСоюзу, в Ормрод, Па., померла 6-го січня 1962 року.

ГАЛИН Юліян, народж. 1906 р. в Стрию, член 194 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, Н. Й., помер 30-го грудня 1961 року.

ГЕНСЬОРСЬКИЙ Дмитро, нар. 1888 р. в Болестрашичах, пов. Перемишль, член 259 Відд. УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 31-го грудня 1961 року.

КАПЛУН Степан, народж. 1889 року в Дубівцях, пов. Тернопіль, член 234 Відд. УНСоюзу в Елизабеті, Н. Дж., помер 8-го січня 1962 року.

КРУПКА Ксеня, народж. 1895 року в Голбівці, пов. Ямпіль, членка 106 Відд. УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., померла 4-го січня 1962 року.

ЛАПЧАК Михайло, нар. 1886 р. у Липиці Долішній, пов. Рогатин, член 316 Відд. УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., помер 3-го січня 1962 року.

НЕПИЙВОДА Микола, народж. 1889 р. в Торськім, пов. Заліщики, член 305 Відд. УНСоюзу в Моганой Ситі, Па., помер у січні 1962 року.

ПАЗАРИНА Омелян, народж. 1889 р. в Бояничуку, пов. Заставка, Буковина, член 94 Відд. УНСоюзу в Гемтремку, Мич., помер 31-го грудня 1961 року.

РОЗЛУЦЬКИЙ Михайло, народжений 1899 р. в Сільці, пов. Самбір, член 352 Відд. УНСоюзу в Честері, Па., помер 5-го січня 1962 року.

САВЧЕНКО Микита, народж. 1895 р. в Грушівці, пов. Херсон, член 457 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, Н. Й., помер 10-го січня 1962 року.

ТОВАРНИЦЬКА Оксана Марія, народж. 1953 р. у Кіченері, Онт., Канада, членка 436 Відділу УНСоюзу в Кіченері, Онтаріо, Канада, померла 31-го грудня 1961 року.

ВІЧНА ІМ ПАМ'ЯТЬ!

ТАРЗАН, ч. 4779. Тарзан суддею!

Коли вже були в джунглях, Тарзан несподівано звернувся до близнюків. — Ну, гаразд, Тоні, ви після всього... Будьте мужчиною і признайтеся до цього...

Запанувало напруження і мовчанка. — Добре, — запитував мавполюд. — Хто з вас Тоні?

— Рішуче кожний із близнюків одноголосно гукнув. — Він є!